

Català I

L'estàndard oral

La variació lingüística II

Factors del canvi: lingüístics externs

Pel contacte dels parlants amb altres sistemes lingüístics

- Interferència (es pot parlar també de superstrat i adstrat)

Factors del canvi: lingüístics externs

- interferència directa
- manlleu
- interferència indirecta
- calc
- tria (desús)
- ultracorreccions

interferència directa

- Lèxica o sintàctica
- Adopció, amb adaptació o sense, de formes d'una altra llengua

manlleu

- antes, menos, en ves de, ni siquiera, pues, inclús, adiós, enseguida
- currar / sobar / pringar
- entregar / empleat / moreno / caldo / guapo / vermissage / glamour / savoir faire
- -ing: happening, sparring, miting
- el seu nom és... / avisi el doctor / odio el musical / és un molt bon preu

interferència indirecta

- Estilística, semàntica
- Aplicació / reproducció d'una estructura d'una altra llengua

calc

- Reproducció d'una metàfora d'una altra llengua
- recolzar, pedrera, aturat, punt mig.
- anar a la piltra = anar a dormir

tria (desús)

- copia/calca la distribució del camp semàntic
 - caixa / capsa gran / gros treball / feina ser / estar
- copia/calca el sistema de connotacions
 - polla / teta / ancià

ultracorreccions

- mitjeval, lògic, les crisi, entre parèntesi

Factors del canvi: socials

Adaptació a les noves realitats, als canvis

- materials
- ideològics

materials

- desús
- neologia (sentit propi)
- neologia (sentit figurat)

desús

- anar a cent per hora
- cèntims (val molts cèntims)
- sembles un camàlic
- plexiglàs

neologia

neologia: noms de productes i tècniques

- neologia (sentit propi)
 - en informàtica
 - oficis
 - altres
- neologia (sentit figurat)
 - canvi de xip
 - posar-se les piles / fer intro

ideològics

- preferència del tracte de tu
 - (vostè, vós)
- desús de la forma
 - senyoreta (senyu)
- canvis en usos de referències religioses
 - Ai senyor! / A maria / Marededéu / Valga'm déu / Perdre l'oremus / Perdre les oracions / Déu nos en guard

Factors del canvi: socials

Interacció institucional:

- Recomanacions i normes:
 - Ús no sexista del llenguatge
 - Prescripcions de l'autoritat acadèmica
- Requeriments legals:
 - Marques registrades
 - Denominacions d'origen: cava / brandi

jaume.marti@upf.edu
lluis.de.yzaguirre@gmail.com